

Afmesten van intacte beren en immunocastraten

Nieuwsbrief

Beste lezer,

In het kader van het ADLO Demonstratieproject 'Optimalisatie van het houden van intacte beren en immunocastraten' bezorgen we u graag een zesde en laatste nummer van onze nieuwsbrief ivm de praktijkproeven.

In het demonstratieproject 'Optimalisatie van het houden van intacte beren en immunocastraten' werden demo's uitgevoerd op proefbedrijven. Een eerste demo ging door bij ILVO omtrent het optimale tijdstip van de 2de vaccinatie bij immunocastraten op vlak van gedrag, groeiprestaties en vleeskwaliteit. Een tweede demo werd uitgevoerd bij PVL te Bocholt omtrent het effect van meer voederplaatsen op de agressie bij beren. De resultaten van deze 2 proeven kon je lezen in vorige artikels. Daarnaast namen in dit demonstratieproject 8 praktijkbedrijven deel om via kleine managementaanpassingen het houden van intacte beren en immunocastraten te optimaliseren. Hierbij werd de nadruk gelegd op praktisch realiseerbare ingrepen. Drie aanpassingen werden uitgetest: het voorzien van extra afleidingsmateriaal en schuilmogelijkheden, het aanpassen van de afleverstrategie van de varkens door het uittoppen of niet bij immunocastraten en het gescheiden of net samen huisvesten van beren en geltjes in hetzelfde compartiment. Telkens werd het effect van de aanpassing bekeken op het gedrag van de dieren. Bij elke observatie werden de verwondingen gescoord en het gedrag van ieder dier 10 keer beoordeeld om tot betrouwbare cijfers te komen. De dieren kregen allen ad libitum voer in droogvoerbakken en werden gehuisvest binnen de wettelijke norm voor hokdichtheid van 0,65m²/dier.

De projectgroep dankt iedereen die een bijdrage heeft geleverd door het aanleveren van teksten, foto's of gegevens. De studenten die hebben meegewerkt aan het project worden bedankt voor hun enthousiasme waarmee ze in dit project hebben geparticipeerd. Projectpartners worden bedankt voor de samenwerking. En natuurlijk dank aan alle varkenshouders die hebben meegewerkt voor de enquêtes, de discussiedagen en de praktijkproeven. Wij danken de Europese Unie en het Departement Landbouw en Visserij van de Vlaamse Overheid voor de financiële ondersteuning.

Dit demonstratieproject werd medegefinancierd door Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert in zijn platteland

Afmesten van immunocastraten en intacte beren

- Heeft extra afleidingsmateriaal en schuilmogelijkheden een effect op het gedrag, de zoötechnische resultaten, karkas- en vleeskwiteit van immunocastraten en intacte beren?

Uit de literatuur blijkt dat het aanbieden van extra afleidingsmateriaal en schuilmogelijkheden interessant kan zijn om eventuele gedragsproblemen tegen te gaan, zeker vanaf de puberteit (ongeveer 20 weken leeftijd). Het agressieve gedrag van bepaalde hokgenoten kan een negatieve invloed hebben op de zoötechnische resultaten. Wanneer extra afleidingsmateriaal wordt aangeboden verwacht men dat dit gepaard gaat met een afname van het seksueel en agressief gedrag en bijgevolg ook met minder onrust in de stal.

Proefopzet

Voor deze praktijkproef gingen we op zoek naar materiaal dat voldoende schuilmogelijkheid bood, veilig was voor de dieren en eenvoudig toe te passen was in de praktijk. Daarom beslisten we PVC-flappen te hangen tot halweg het hok. De varkens konden door de flappen lopen, erachter gaan schuilen bij agressie en met deze flappen beschikten de varkens ook meteen over extra afleidingsmateriaal. Over 3 praktijkbedrijven werden 26 hokjes ingericht met flappen. Daarnaast werden in totaal 26 controle hokjes zonder flappen geëvalueerd. Dit betekent dat de resultaten gebaseerd zijn op 366 dieren gehuisvest met flappen en 367 dieren gehuisvest zonder flappen. Het ging om zowel intacte beren als immunocastraten. Er werden 2 wekelijks observaties gedaan, van opzet op 10 weken tot aan slacht op 28 weken.

Dit demonstratieproject werd medegefinancierd door Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert in zijn platteland

Afmesten van immunocastraten en intacte beren

Resultaten

De verwachte resultaten konden zowel bij beren als immunocastraten niet duidelijk worden bevestigd. Kreupelheid en huidscores (gebaseerd waren op het aantal krassen per dier) waren niet verschillend voor hokken met of zonder flappen. Ook de score voor staartbijten was niet anders voor hokken met of zonder flappen. De score voor oorbijten was lichtjes hoger voor dieren zonder flappen (0,1 voor dieren met flap en 0,2 voor dieren zonder flap; gescoord op een schaal van 0 tot en met 4).

Bij het gedrag kon iets meer activiteit worden waargenomen bij dieren met flappen (Fig. 1), onder de vorm van eten en drinken, manipuleren van de omgeving en het afleidingsmateriaal, spelen met elkaar en interactie met elkaar. Daar tegenover staat dat de dieren met schuilmogelijkheden iets minder agressief gedrag vertoonden in de puberteitsperiode en op het einde van de afmest (Fig. 2), maar de verschillen waren klein. Algemeen kunnen we concluderen dat het voorzien van schuilmogelijkheden onder de vorm van flappen geen sterke invloed had op het gedrag van de dieren.

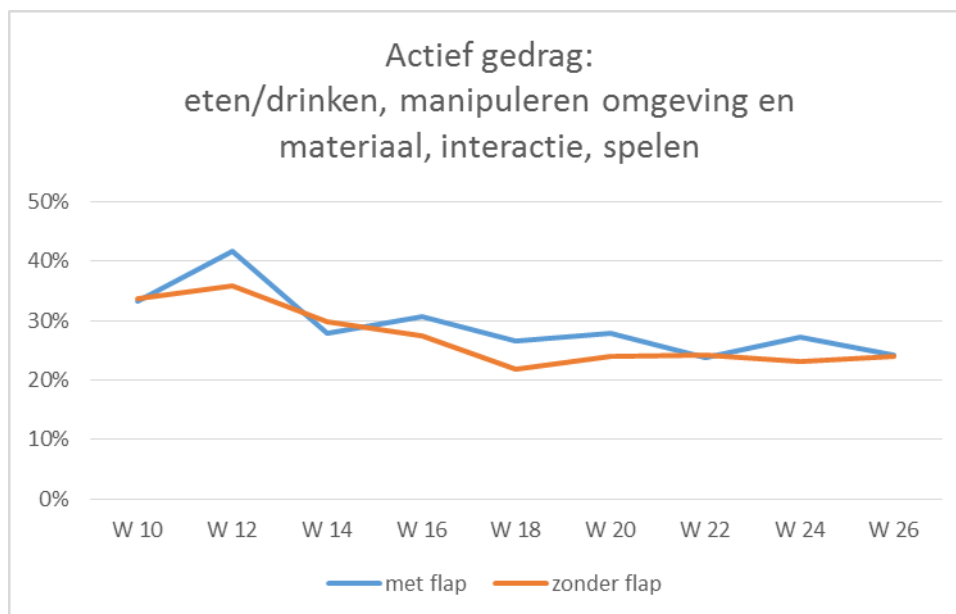

Fig. 1: Percentage van actief gedrag voor dieren met en zonder flappen in het hok gedurende de afmest

Dit demonstratieproject werd medegefinancierd door Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling: Europa investeert in zijn platteland

Afmesten van immunocastraten en intacte beren

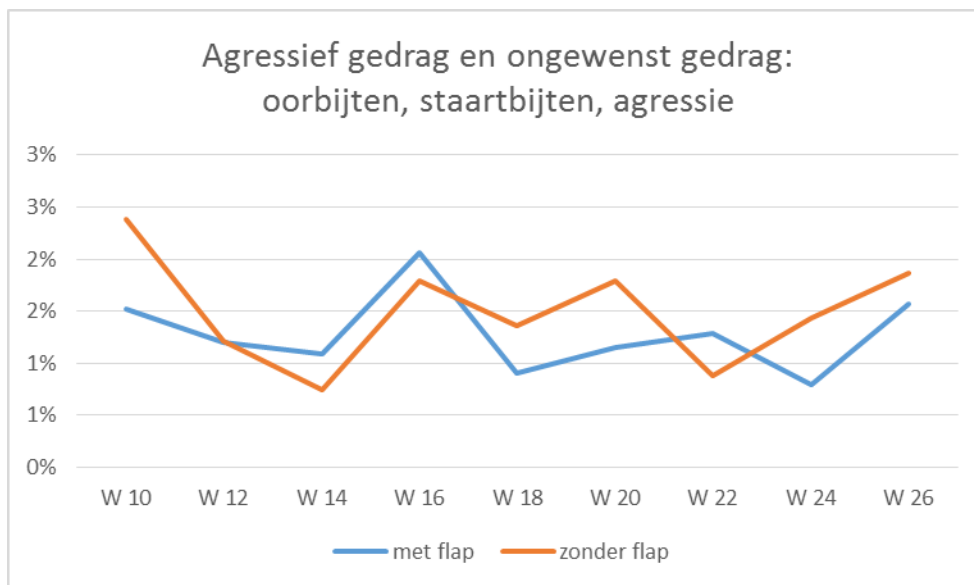

Fig. 2: Percentage van ongewenst en agressief gedrag voor dieren met en zonder flappen in het hok gedurende de afmest

➤ **Wijzigen van afleverstrategie met uittoppen op het gedrag van immunocastraten.**

Het uittoppen van de zwaarste varkens zorgt ervoor dat de varkens een homogener eindgewicht hebben bij slacht. Het kan er echter ook voor zorgen dat er meer onrust is in de stal ten gevolge van de nieuwe hiërarchie. Bij een all-in-all-out strategie blijft de groep stabiel, maar is er minder ruimte in het hok en aan de eetbak, wat eveneens negatief kan zijn.

Proefopzet

Op 2 praktijkbedrijven werd de afleverstrategie aangepast. In totaal werden 20 hokken opgevolgd die uitgetopt werden en 20 hokken die niet uitgetopt werden. De resultaten zijn dus gebaseerd op een 270-tal uitgetopte dieren en 270-tal all-in-all-out gehuisveste dieren. Er werden 2 observaties gedaan: een eerste observatie op 2 weken voor uittoppen en een tweede observatie 3 dagen na uittoppen.

Dit demonstratieproject werd medegefinancierd door
Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert in zijn platteland

Afmesten van immunocastraten en intacte beren

Resultaten

In de scores voor kreupelheid, huidverwondingen, staart- en oorbijten konden geen verschillen waargenomen worden tussen de al dan niet uitgetopte dieren. Wanneer we de gedragingen bekijken, zien we bij de uitgetopte dieren een daling van het oor- en staartbijtgedrag (Fig. 3) en een stijging van het eet- en drinkgedrag in vergelijking met de controledieren (Fig. 4). De verschillen zijn echter niet significant.

Het slachtgewicht was zeer vergelijkbaar voor beide groepen: gemiddeld 92 kg voor de uitgetopte dieren en 93 kg voor de niet uitgetopte dieren. Echter, als we kijken naar hoeveel procent van de karkassen die buiten de gewenste gewichtsvork van 80 tot 100 kg vallen, dan zien we duidelijke verschillen. Bij de uitgetopte dieren bedraagt dit aandeel slechts 22%, terwijl bij de niet uitgetopte dieren 41% is. Hieruit kunnen we dus besluiten dat de uniformiteit van de karkasgewichten beter is, wat ook de uitbetaling van de karkassen ten goede zal komen (Fig. 5 & 6).

Fig. 3: Percentage van oor- en staartbijten bij twee afleverstrategieën: uittoppen of controle (all-in-all-out)

Dit demonstratieproject werd medegefinancierd door Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling: Europa investeert in zijn platteland

Afmesten van immunocastraten en intacte beren

Fig. 4: Percentage van eet- en drinkgedrag bij twee afleverstrategieën: uittoppen of controle (all-in-all-out)

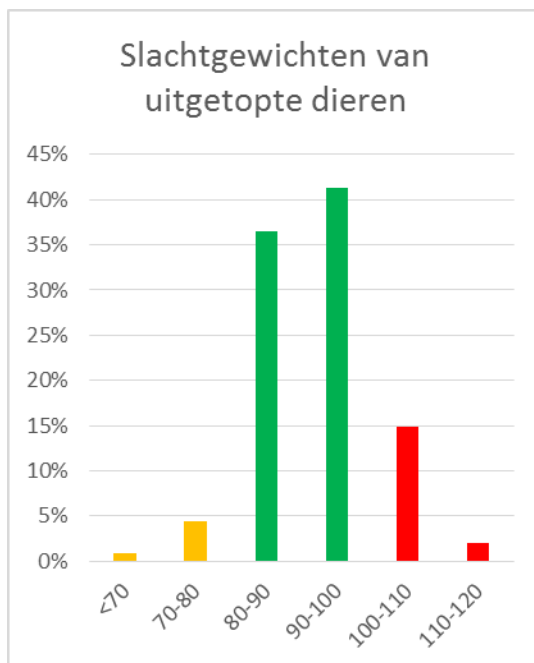

Fig. 5: Procentuele verdeling slachtgewichten van de uitgetopte dieren

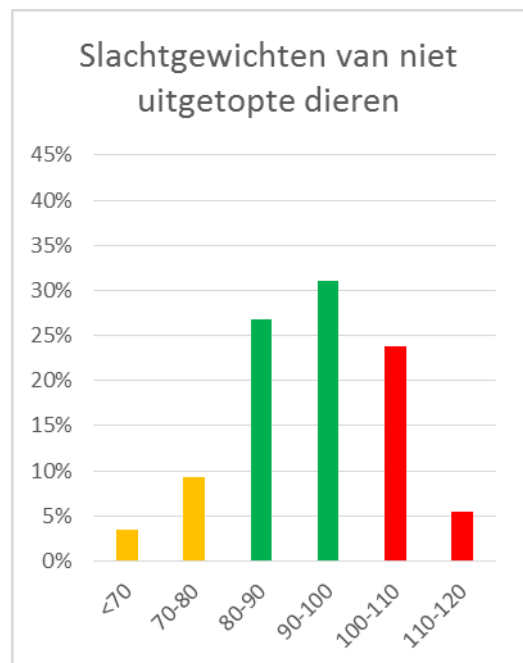

Fig. 6: Procentuele verdeling slachtgewichten van de niet uitgetopte dieren

Dit demonstratieproject werd medegefinancierd door Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling: Europa investeert in zijn platteland

Afmesten van immunocastraten en intacte beren

➤ Is het beter om beertjes volledig gescheiden van geltjes af te mesten?

Het volledig gescheiden afmesten van de immunocastraten of de intacte beren, zonder aanwezigheid van gelten in hetzelfde compartiment, kan mogelijks interessant om eventuele gedragsproblemen tegen te gaan. Aanwezigheid van gelten kan de puberteit van de beren stimuleren, waardoor deze meer seksueel en agressief gedrag vertonen en er dus meer onrust voorkomt in de stal.

Proefopzet

Met deze demo bekeken we wat het effect is van het volledig gescheiden afmesten van immunocastraten of intacte beren op het gedrag. Deze demo werd opgevolgd op 3 praktijkbedrijven. Hierdoor waren er resultaten van een 250-tal intacte en gevaccineerde beren die samen met geltjes (in het compartiment gehuisvest werden en resultaten 550-tal beren die volledig gescheiden gehuisvest werden beschikbaar. Er werden 2 wekelijks observaties gedaan van opzet op 10 weken tot aan slacht op 28 weken.

Resultaten

De proefresultaten toonden geen verschil in huidletsels wanneer beren en gelten in hetzelfde compartiment werden gehuisvest of net niet. Er kwamen evenwel iets meer staart- en oorletsels voor bij beren die afzonderlijk gehuisvest zijn. Wanneer we naar het gedrag gaan kijken van beren die met zeugen in hetzelfde compartiment werden gehuisvest, toonden de resultaten iets meer beergedrag vanaf 20 weken (Fig. 8) en waren de beren iets actiever (waaronder eten en drinken) (Fig. 7). Voor deze demo werden ook vleesstalen genomen die gescoord werden op berengeur. Wanneer zeugen en beren samen in het compartiment zitten dan vertoont er 6% van de beren berengeur ten opzichte van slechts 4% wanneer enkel beren in het compartiment zitten (Fig. 9 & 10). We kunnen dus concluderen dat het zeker interessant is om beren en zeugen in afzonderlijke compartimenten te huisvesten.

Dit demonstratieproject werd medegefinancierd door Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling: Europa investeert in zijn platteland

Afmesten van immunocastraten en intacte beren

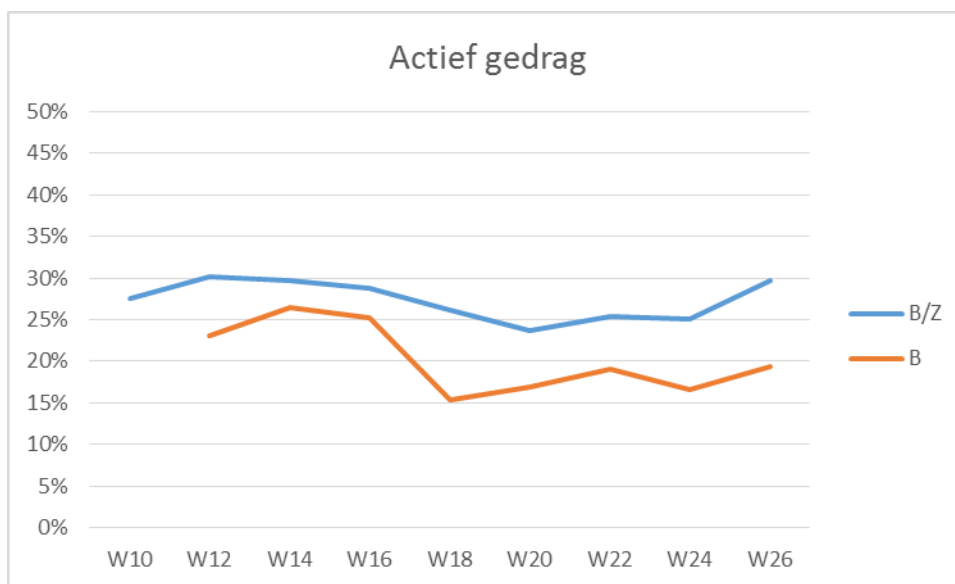

Fig. 7: Percentage van actief gedrag van beertjes bij aanwezigheid (B/Z) of afwezigheid (B) van gelten in het compartiment

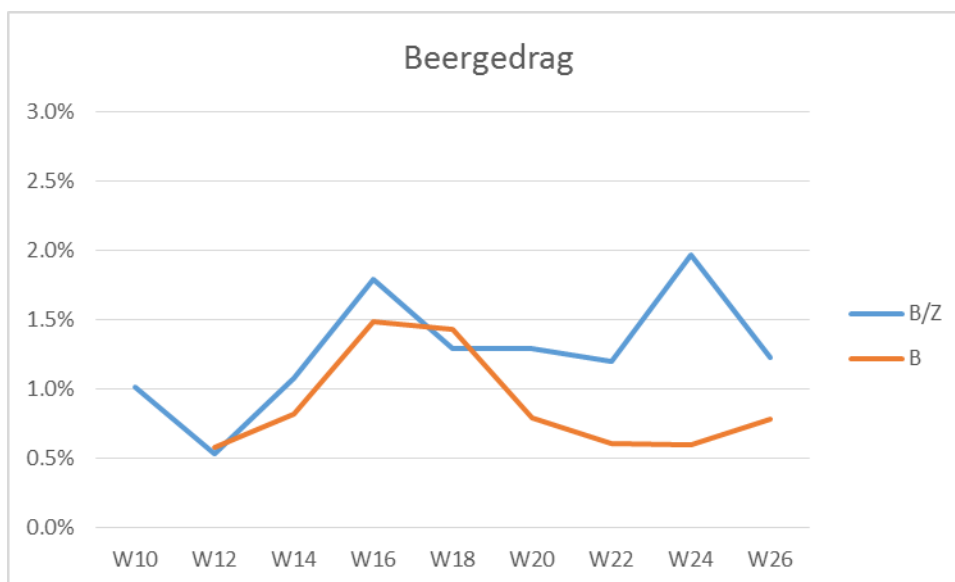

Fig. 8: Percentage van beergedrag (bestijgen en anogenitaal snuffelen) van beertjes bij aanwezigheid (B/Z) of afwezigheid (B) van gelten in het compartiment

Dit demonstratieproject werd medegefinancierd door Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling: Europa investeert in zijn platteland

Afmesten van immunocastraten en intacte beren

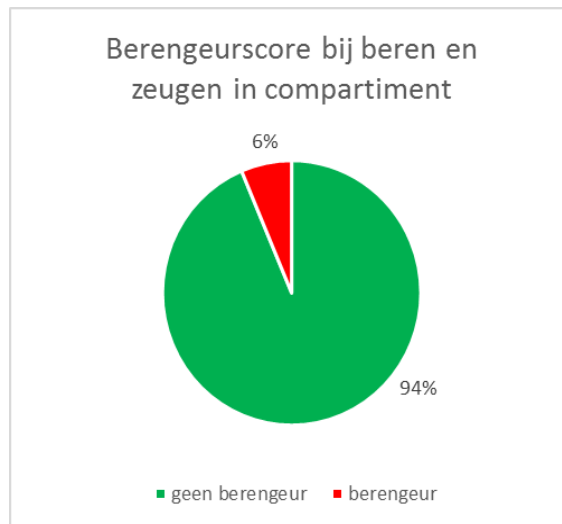

Fig. 9: Het voorkomen van berengeur of niet bij huisvesting van beren en zeugen in hetzelfde compartiment

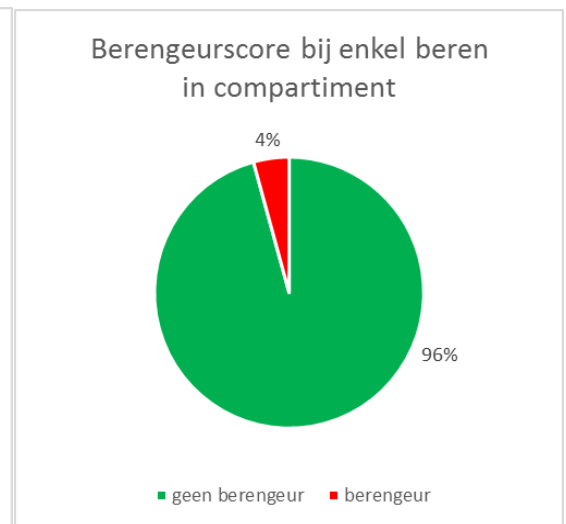

Fig. 10: Het voorkomen van berengeur of niet bij huisvesting van enkel beren in hetzelfde compartiment

Besluit

Het hangen van flappen in de hokken als afleidingsmateriaal en schuilmogelijkheid gaf geen duidelijk verschil in gedrag. Ook bij het aanpassen van de afleverstrategie met het al dan niet uittoppen van de dieren waren de verschillen beperkt. Uittoppen zorgt er echter wel voor dat er uniformere varkens afgeleverd worden. Het gescheiden afmesten van beren in afzonderlijke compartimenten van zeugjes daarentegen had wel zijn voordelen: beertjes die volledig gescheiden van gelten werden afgemest vertoonden minder beergedrag, berengeur en minder activiteit. Er was dus meer rust in de stal.

Alle resultaten van de proeven komen in een brochure die u kan aanvragen digitaal of op papier via expertisecel.landbouw@vives.be

Dit demonstratieproject werd medegefinancierd door Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling: Europa investeert in zijn platteland

